

Pomoc psychologiczno – pedagogiczna w świetle nowych przepisów prawa oświatowego a współpraca z poradnią psychologiczno – pedagogiczną

Jednym z ważniejszych tzw. aktów wykonawczych do Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. po. 59) jest *rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 25 sierpnia 2017 r. poz. 1591)*, zwane *rozporządzeniem o pomocy.....* Zapisy tego rozporządzenia muszą być stosowane we wszystkich przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych, bez względu na ich rodzaj i poziom edukacyjny – oprócz bowiem nauki, opieki, wychowania i działań profilaktycznych dzieci i młodzież, ich rodziców i nauczycieli należy obejmować, w razie potrzeby, także pomocą psychologiczno – pedagogiczną. Zgodnie z ww. rozporządzeniem „*Pomoc Psychologiczno – pedagogiczna udzielana uczniowi polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie w przedszkolu, szkole i placówce, w celu wspierania potencjału rozwojowego ucznia i stwarzania warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz w środowisku społecznym*”. Z kolei „*Pomoc psychologiczno – pedagogiczna udzielana w przedszkolu, szkole i placówce rodzicom/prawnym opiekunom i nauczycielom polega na ich wspieraniu w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększenia efektywności pomocy udzielanej dzieciom/uczniom*”. Przedszkola, szkoły i placówki na swoich terenach, organizując ww. pomoc, współpracują, między innymi, z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, w tym specjalistycznymi, które na wniosek dyrektorów udzielają wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom i specjalistom (pedagogom i psychologom szkolnym, logopedom, doradcom zawodowym, terapeutom pedagogicznym). Wsparcie ze strony poradni psychologiczno – pedagogicznych polega na przeprowadzaniu wielozakresowej diagnozy dziecka/ucznia (w tym: określanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych, mocnych stron i predyspozycji oraz barier środowiskowych, mogących utrudniać jego funkcjonowanie) i wskazywaniu przedszkolu, szkole i placówce sposobów rozwiązywania problemów, jakie napotykają podczas, szeroko rozumianej, edukacji. Dla dzieci i młodzieży, ich rodziców/prawnych opiekunów, oraz ich nauczycieli poradnie psychologiczno – pedagogiczne prowadzą: porady i konsultacje, terapie indywidualne i rodziny, różnego rodzaju warsztaty i inne zajęcia o charakterze psychoedukacyjnym, a także szkolenia i szeroko zakrojoną działalność informacyjną. Wsparcie poradni jest nieodpłatne i wynika z jej zadań statutowych, a pomoc świadczona jest przedszkolu, szkole i placówce, leżącej w tzw. rejonie działania, który jest wyznaczony przez organ prowadzący każdą poradnię (oczywiście w taki sposób, by żadne przedszkole, szkoła i placówka - publiczna, upubliczniona, niepubliczna czy prywatna, nie pozostała bez przypisanej do niej publicznej poradni psychologiczno - pedagogicznej). Zasady współpracy i współdziałania oraz przepływ informacji pomiędzy przedszkolem, szkołą i placówką, a wskazaną poradnią ustalają pomiędzy sobą ich dyrektorzy.

Najbardziej standardowym działaniem wszystkich poradni psychologiczno – pedagogicznych jest diagnoza dzieci i młodzieży, rozumiana jako proces prowadzący od poznania (ustalenia przyczyn trudności) do określenia możliwości oddziaływań

(korygowania i/lub eliminowania stwierdzonych trudności). W odniesieniu do dziecka/ucznia najbardziej przydatna (a w niedługim czasie będzie już obligatoryjna) jest tzw. diagnoza funkcjonalna, będąca wspólnym działaniem przedszkola, szkoły i placówki oraz poradni psychologiczno – pedagogicznej (oczywiście we współpracy z rodzicami/prawnymi opiekunami dziecka/ucznia). Dzięki prowadzonej przez nauczycieli i wychowawców oraz innych specjalistów, obserwacji możliwe jest opisanie funkcjonowania danego dziecka/ucznia na terenie przedszkola, szkoły i placówki oraz grupy i klasy w pożądanym diagnostycznie sferach, tj: poznawczej (stopień opanowania podstawowych technik szkolnych, a więc czytania, pisanie, liczenia, wiadomości z poszczególnych przedmiotów, możliwości i umiejętności koncentracji uwagi podczas zajęć lekcyjnych, zauważonych predyspozycji i uzdolnień kierunkowych), psychicznej (motywacja do nauki, w tym określenie zainteresowań, sposób reagowania na sytuacje trudne i umiejętność radzenia sobie ze stresem), fizycznej (biegłość w wykonywaniu czynności samoobsługowych, stan zdrowia związany z absencją na zajęciach lekcyjnych, rozwój motoryki dużej i małej, posiadane umiejętności i poprawności wypowiedzania się) oraz społecznej (umiejętność współdziałania w zabawie i pracy z grupą rówieśniczą, podporządkowania się poleceniom nauczyciela). Diagnoza w poradni psychologiczno – pedagogicznej jest uzupełnieniem obserwacji przeprowadzanej w przedszkolu, szkole i placówce, i ma na celu rozpoznanie, za pomocą wystandaryzowanych i znormalizowanych technik i metod nieprawidłowości i/lub zaburzeń rozwojowych jednostki (odchyłań od normy) w sferze procesów percepcyjno – poznawczych, intelektualnych, emocjonalno – motywacyjnych, wykonawczych oraz mechanizmów kontroli. Ta diagnostyczna wspólność nakłada z jednej strony na poradnie psychologiczno – pedagogiczne konieczność pozyskiwania informacji/opinii o dziecku/uczniu z przedszkola, szkoły i placówki, by ostateczna decyzja o przyczynach jego trudności i sugerowanych formach pomocy mogła zostać postawiona – z drugiej zaś nakłada na przedszkola, szkoły i placówki obowiązek opracowywania i przekazywania ww. informacji/opinii do poradni. Zwyczajowo poradnia prosi rodzica/prawnego opiekuna lub ucznia pełnoletniego o przyniesienie ww. informacji/opinii na kolejną wizytę, jednak w sytuacji, gdy jest ona niejasna lub mało wnosząca, albo też, gdy wnioskodawca o niej nie pamięta, dyrektor poradni ma prawo wystąpić z pisemnym wnioskiem do dyrektora przedszkola, szkoły czy placówki (oczywiście za zgodą rodzica/prawnego opiekuna lub ucznia pełnoletniego) o przesłanie (np. faksem lub mailem) ww. informacji/opinii. W sytuacji, gdy dziecko/uczeń ubiega się o orzeczenie wydawane przez zespół orzekający działający przy każdej publicznej poradni psychologiczno – pedagogicznej został nawet przepisami prawa oświatowego ustalony czas przekazania informacji/opinii do poradni na obligatoryjne 7 dni.

Pomoc psychologiczno – pedagogiczna prowadzona przez przedszkola, szkoły i placówki jest nieodpłatna, ale też dobrowolna – co już takie oczywiste nie jest. Inicjatorami, czyli osobami, które uznają, że pomoc ta jest dziecku/uczniowi potrzebna, może być w zasadzie każdy, w tym: uczeń, jego rodzic, nauczyciel, wychowawca, dyrektor, pielęgniarka i higienistka szkolna, pomoc nauczyciela i jego asystent, w tym asystent edukacji romskiej, asystent rodziny i pracownik socjalny, sąd i kurator sądowy, organizacja pozarządowa lub podmiot działający na rzecz dziecka i rodziny, a także pracownik poradni psychologiczno – pedagogicznej. Pomoc organizuje dyrektor i on jest za nią odpowiedzialny – w przedszkolu i placówce sam podejmuje się jej koordynacji, zaś w szkole to zadanie przypisane jest wychowawcy klasy. Z uwagi na konieczność sprawnego i wzajemne

przepływu informacji dotyczącej potrzeby objęcia dziecka/ucznia pomocą w każdym przedszkolu, szkole i placówce powinna być na tę okoliczność opracowana stosowna procedura.

Tak więc o objęcie pomocą psychologiczno - pedagogiczną można poprosić (gdy samemu chce się być jej beneficjentem) lub trzeba się na nią zgodzić (jeżeli wnioskodawcą tej pomocy jest osoba druga). Najlepiej, by taka prośba, bądź zgoda, wyrażana była na piśmie – najbardziej oczywista prośba o pomoc ma miejsce w poradni psychologiczno – pedagogicznej, gdzie rodzic, prawny opiekun lub uczeń pełnoletni, wypełnia wniosek o udzielenie pomocy, a potem zaś, jeśli chce – wypełnia dodatkowy wniosek o wydanie opinii postadiagnostycznej, informacji o wynikach badania lub orzeczenia (o potrzebie kształcenia specjalnego, o potrzebie indywidualnego nauczania, o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych). Dostarczenie do szkoły, przedszkola i placówki jednego z ww. dokumentów powinno być jednocześnie prośbą i zgodą na objęcie i korzystanie z pomocy psychologiczno – pedagogicznej (choć w codziennej praktyce nie zawsze tak jest). W sytuacji stwierdzenia zasadności objęcia dziecka/ucznia pomocą przedszkole, szkoła i placówka zobligowane są tę pomoc zaoferować, choć jej beneficjent wcale nie musi się na nią zgodzić (rezygnacja rodzica/prawnego opiekuna lub ucznia pełnoletniego z proponowanej pomocy powinna być złożona na piśmie) – wolę tę należy oczywiście uszanować, choć wskazana jest dyskretna obserwacja dziecka/ucznia i czuwanie nad jego rozwojem i edukacją. Istnieje bowiem jeszcze trzecia forma udzielania pomocy czyli interweniowanie, oznaczające podejmowanie przez przedszkole, szkołę i placówkę działań pomocowych w pewnych bardzo trudnych sytuacjach, gdy istnieje podejrzenie, że zdrowie (fizyczne lub psychiczne) bądź życie dziecka/ucznia jest zagrożone lub zauważalne są symptomy istotnego zaniedbania. Wtedy wskazane jest założenie „Niebieskiej Karty”, wystosowanie prośby do sądu o tzw. wgląd w sytuację rodzinną dziecka, a nawet zawiadomienie prokuratury o możliwości popełnienia względem małoletniego przestępstwa już oczywiście bez niczyjej zgody (choć z powiadomieniem zainteresowanych o podejmowanych działaniach).

Dzieci i młodzież obejmowane pomocą psychologiczno – pedagogiczną zalicza się do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – w ujęciu szerokim (w ujęciu wąskim do tej grupy zalicza się tylko uczniów posiadających ważne orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego). Potrzeba objęcia różnymi formami pomocy wynika w szczególności z ich: niepełnosprawności (ruchowej, intelektualnej, autyzmu, w tym zespołu Aspergera, niedowidzenia lub niewidzenia, niedosłuchu lub niesłyszenia oraz niepełnosprawności sprzężone), niedostosowania społecznego i zagrożenia niedostosowaniem społecznym, zaburzeń zachowania i emocji, szczególnych uzdolnień, specyficznych trudności w uczeniu się (dysleksji, dysgrafii, dysortografii i dyskalkulii), deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowych (różnego rodzaju wad mowy i wymowy), choroby przewlekłej, sytuacji i zaburzeń traumatycznych, niepowodzeń edukacyjnych (z różnych przyczyn), zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową rodziny i sposobem spędzania wolnego czasu oraz kontaktów środowiskowych, trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego (w tym związanych z wcześniejszą nauką za granicą). Wielu z nich trafia do poradni psychologiczno – pedagogicznej i po przeprowadzonej specjalistycznej diagnozie otrzymuje odpowiedni „dokument” (opinię, orzeczenie lub informację), niejako poświadczający konieczność objęcia pomocą psychologiczno – pedagogiczną w przedszkolu, szkole i placówce. Ale choć właśnie

jest on obligatorem do objęcia dziecka/ucznia ww. pomocą i korzystania z różnych form wsparcia, w sytuacji już tylko zauważenia jakiegoś problemu niezwłocznie należy pomoc psychologiczno – pedagogiczną w przedszkolu/szkole i placówce uruchamiać, nie czekając wcale na żaden poradniany dokument. Dopiero w sytuacji, gdy pomimo udzielanej dziecku/uczniowi pomocy psychologiczno – pedagogicznej nie następuje widoczna poprawa jego funkcjonowania, dyrektor przedszkola/szkoły lub placówki występuje z pisemnym wnioskiem do publicznej poradni psychologiczno – pedagogicznej o diagnozę i wskazanie sposobów rozwiązania problemu dziecka/ucznia (oczywiście po uzyskaniu zgody jego rodziców/prawnych opiekunów lub jego samego, gdy jest już osobą pełnoletnią) – jest to nowy sposób zgłaszania dziecka/ucznia do poradni (choć „po staremu” dyrektor, nauczyciel czy też wychowawca lub inny specjalista pracujący w przedszkolu, szkole i placówce, nadal może poprosić (ustnie) rodzica/prawnego opiekuna lub ucznia pełnoletniego o skontaktowanie się z rejonową publiczną poradnią). Dyrektor przedszkola/szkoły czy placówki, do swojego wniosku, musi załączyć informację o:

- rozpoznanych indywidualnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, możliwościach psychofizycznych i potencjale rozwojowym dziecka/ucznia (jest to zadanie wszystkich nauczycieli i wychowawców, statutowo przypisane im ww. rozporządzeniem, które wykonują przy wsparciu specjalistów zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach),
- występujących trudnościach w funkcjonowaniu dziecka/ucznia w przedszkolu, szkole i placówce lub zauważonych szczególnych uzdolnieniach (jest to jednocześnie określenie przyczyny kierowania dziecka/ucznia do poradni),
- działaniach podjętych przez nauczycieli, wychowawców i specjalistów w celu poprawy funkcjonowania dziecka/ucznia w przedszkolu, szkole i placówce, udzielonych formach pomocy psychologiczno – pedagogicznej, okresie ich udzielania i uzyskanych rezultatach (zapis ten stanowi jednocześnie dowód na to, że już w chwili pojawienia się jakichkolwiek trudności należy podejmować działania z obszaru pomocy psychologiczno – pedagogicznej – angażowanie zaś poradni powinno być dopiero krokiem kolejnym),
- wnioskach dotyczących dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania dziecka/ucznia (zawierających informację o planach przedszkola, szkoły i placówki odnośnie dalszej pomocy).

Tak więc, po raz pierwszy, przepisy prawa oświatowego podniosły, co zawierać musi informacja/opinia opracowywana w przedszkolu, szkole i placówce, by diagnoza stawiana w poradni była pełna, zawierała wskazania do podejmowania innych działań i odmiennych form pracy z dzieckiem/ucznikiem, niż do tej pory były względem niego stosowane, uwzględniała możliwości funkcjonowania dziecka/ucznia w różnych środowiskach oraz pomagała ustalić zarówno mocne strony, jak i bariery czy ograniczenia utrudniające mu prawidłowe i społecznie akceptowane realizowanie się w roli dziecka i ucznia.

Analizowane *Rozporządzenie o pomocy.....* ustala, że pomoc psychologiczno – pedagogiczna w przedszkolach, szkołach i placówkach jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z dzieckiem/ucznikiem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w różnych, ustalonych przez prawo oświatowe, formach. Zajęcia o charakterze pomocy psychologiczno – pedagogicznej mogą być prowadzone indywidualnie z dzieckiem/ucznikiem, lub też grupowo, przy czym ww. rozporządzenie wskazuje maksymalną ilość uczestników

konkretnych zajęć. Formami, które przedszkole, szkoła i placówka może organizować dla swoich dzieci/uczniów od momentu zauważeniu problemu, któremu należy przeciwdziałać czy też uzdolnień lub predyspozycji, które należy u dziecka/ucznia rozwijać, są:

- porady i konsultacje;
- zajęcia korekcyjno – kompensacyjne - organizuje się dla dzieci/uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, w tym ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 5 osób;
- zajęcia logopedyczne – organizuje się dla dzieci/uczniów z deficytami kompetencji i zaburzeń sprawności językowych, liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 4 osób;
- zajęcia rozwijające uzdolnienia - organizuje się dla dzieci/uczniów szczególnie uzdolnionych, liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 8 osób;
- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne – organizuje się dla dzieci/uczniów przejawiających trudności w funkcjonowaniu społecznym, liczba uczestników zajęć nie może przekroczyć 10, chyba że zwiększenie to jest podyktowane uzasadnionymi potrzebami dzieci/uczniów (tymi zajęciami może być objęta np. cała klasa);
- zajęcia o charakterze terapeutycznym – organizuje się dla dzieci/uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi mających problemy w funkcjonowaniu w przedszkolu, szkole lub w placówce oraz w aktywnym i pełnym uczestnictwie w życiu przedszkola, szkoły i placówki, liczba uczestników zajęć nie może przekroczyć 10 osób;
- zajęcia o charakterze dydaktyczno – wyrównawczym (tylko w szkole) – organizuje się dla uczniów mających trudności w nauce, w szczególności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego, liczba uczestników zajęć nie może przekroczyć 8 osób;
- zajęcia rozwijające kompetencje uczenia się (tylko w szkole i placówce) - organizuje się dla uczniów w celu podnoszenia efektywności uczenia się, liczba uczestników zajęć w tym wypadku nie została uwzględniona;
- zajęcia związane z wyborem kształcenia i zawodu (tylko w szkole i placówce) – organizuje się dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych jako uzupełnienie działań szkół i placówek w zakresie doradztwa zawodowego, liczba uczestników zajęć w tym wypadku nie została uwzględniona;

Godzina wszystkich ww. zajęć trwa 45 minut, choć dopuszcza się prowadzenie ich w czasie dłuższym lub krótszym, z zachowaniem ustalonego dla dziecka/ucznia łącznego tygodniowego czasu trwania zajęć, jeżeli jest to faktycznie uzasadnione potrzebami uczestników. Zajęcia te mogą prowadzić nauczyciele, wychowawcy i specjaliści pod warunkiem posiadania odpowiednich do ich rodzaju kwalifikacji. Porady, konsultacje oraz warsztaty i szkolenia mogą prowadzić wszyscy nauczyciele, wychowawcy i specjaliści, zarówno w odniesieniu do dzieci/uczniów, jak do ich rodziców/prawnych opiekunów oraz innych nauczycieli, potrzebujących korzystania z oferty pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Formą pomocy psychologiczno – pedagogicznej, do organizacji której niezbędna jest opinia poradni psychologiczno – pedagogicznej jest klasa terapeutyczna, którą można powołać wyłącznie w szkole. Klasy terapeutyczne organizuje się dla uczniów wymagających

dostosowania organizacji i procesu nauczania oraz długotrwałej pomocy specjalistycznej z uwagi na trudności w funkcjonowaniu w szkole lub oddziale wynikające z zaburzeń rozwojowych lub ze stanu zdrowia. Nie jest to nowa forma pomocy, dotychczasowe przepisy pozwalały bowiem na tworzenie takich klas, ale uczęszczali do nich na ogół uczniowie ze stwierdzoną dysleksją rozwojową (nowe przepisy dopuszczają tworzenie klas terapeutycznych także dla uczniów przewlekle chorych). Liczba uczniów w klasie terapeutycznej nie może przekraczać 15 osób. Uczą w niej nauczyciele zgodnie z ich przygotowaniem do prowadzenia zajęć edukacyjnych według realizowanych w danej szkole programów nauczania, choć z dostosowaniem metod i form do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów. Nauka w klasie terapeutycznej trwa do czasu złagodzenia albo wyeliminowania trudności w funkcjonowaniu ucznia w szkole lub oddziale, stanowiących powód objęcia go tą formą edukacji – powrót ucznia do klasy ogólnodostępnej może nastąpić na wniosek nauczycieli uczących, można także wesprzeć się wynikami kontrolnej diagnozy przeprowadzonej w poradni i ustosunkowaniem się jej specjalistów do ww. wniosku.

Kolejną formą pomocy psychologiczno – pedagogicznej, do której także niezbędna jest opinia poradni psychologiczno – pedagogicznej (z zastrzeżeniem, że musi to być opinia wyłącznie poradni publicznej) jest objęcie dziecka (realizującego roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne) i ucznia (uczęszczającego do szkoły bez względu na etap edukacyjny) zindywidualizowaną ścieżką kształcenia. Tę formę pomocy organizuje się dla dzieci i uczniów, którzy mogą uczęszczać do przedszkola i szkoły, jednak ze względu na trudności w funkcjonowaniu, wynikające w szczególności ze stanu zdrowia (choć oczywiście nie tylko) nie mogą realizować wszystkich zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych wspólnie z grupą lub klasą – wymagają dostosowania organizacji i procesu nauczania do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych. Zindywidualizowana ścieżka obejmuje więc wszystkie zajęcia wychowania przedszkolnego i wszystkie zajęcia edukacyjne, które dziecko/uczeń realizuje:

- wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym,
- indywidualnie z nauczycielem na terenie przedszkola lub szkoły.

Aby rodzic/prawny opiekun lub uczeń pełnoletni mógł otrzymać z poradni opinię wskazującą na konieczność objęcia go właśnie tą formą pomocy psychologiczno – pedagogicznej, musi do składanego tam wniosku dołączyć:

- wyniki badań psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych poświadczających trudności w funkcjonowaniu dziecka/ucznia w przedszkolu lub w szkole,
- opinię nauczycieli i specjalistów prowadzących z dzieckiem/ucniem zajęcia w przedszkolu lub w szkole o jego funkcjonowaniu,
- zaświadczenie lekarskie, jeżeli zindywidualizowana ścieżka kształcenia ma być przyznana z uwagi na stan zdrowia, z informacją o tym, jak przebieg choroby wpływa na funkcjonowanie dziecka/ucznia i jakie są ograniczenia w zakresie możliwości udziału dziecka/ucznia w zajęciach wychowania przedszkolnego lub zajęciach edukacyjnych wspólnie z grupą lub klasą.

Po zebraniu ww. dokumentacji specjalista poradni musi przeprowadzić, wspólnie z przedstawicielami przedszkola lub szkoły oraz rodzicami/prawnymi opiekunami lub uczniem pełnoletnim tzw. analizę funkcjonowania dziecka/ucznia, uwzględniając efekty udzielanej dotychczas przez przedszkole i szkołę pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Najczęściej opracowywanie ww. analizy odbywa się podczas spotkania zorganizowanego na terenie przedszkola lub szkoły, efektem którego jest pisemne ustosunkowanie się wszystkich zainteresowanych do zastosowania względem dziecka/ucznia akurat tej, a nie innej, formy pomocy psychologiczno - pedagogicznej. Dopiero w następnej kolejności poradnia wydaje wnioskodawcy stosowną opinię o konieczności objęcia dziecka/ucznia zindywidualizowaną ścieżką kształcenia, wskazując ponadto:

- okres, na jaki dziecko/uczeń z tej formy może korzystać (nie dłużej niż jeden rok szkolny),
- zakres, w jakim dziecko/uczeń nie może brać udziału w zajęciach wychowania przedszkolnego i zajęciach edukacyjnych z grupą lub klasą (poradnia może określić, np. jakich przedmiotów czy treści i w jakim czasie w ciągu dnia dziecko/uczeń powinno uczyć się indywidualnie) – po uwzględnieniu tych informacji dyrektor przedszkola lub szkoły ustala tygodniowy wymiar godzin zajęć wychowania przedszkolnego i zajęć edukacyjnych realizowanych indywidualnie z dzieckiem/uczniem, biorąc pod uwagę konieczność realizacji obowiązującej podstawy programowej,
- działania, jakie należy podjąć, w celu usunięcia barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie dziecka/ucznia i jego uczestnictwa w życiu grupy/ klasy (by mógł jak najszybciej i bez dodatkowych komplikacji powrócić w system tożsamy i wspólny dla jego rówieśników).

Zindywidualizowana ścieżka kształcenia jest zupełnie nową formą pomocy dziecku/uczniowi i wzbudza duże kontrowersje z uwagi na trudności jej organizowania na terenie przedszkola i szkoły, gdyż wymaga: dysponowania wolnym pomieszczeniem, w którym dziecko/uczeń mógłby realizować zajęcia indywidualne, dysponowania kadrami pedagogicznymi z właściwymi kwalifikacjami, która w odpowiednich, często poszczególnych godzinach, mogłaby z dzieckiem/uczniem prowadzić ww. zajęcia indywidualnie realizując podstawę programową, a przede wszystkim posiadania dodatkowych środków finansowych na wynagrodzenie za pracę ww. nauczycieli – środki te powinny pochodzić z puli pieniędzy przeznaczonych na pomoc psychologiczno – pedagogiczną, a ta w większości przedszkoli, szkół i placówek nigdy nie była wystarczająca. Zindywidualizowanej ścieżki nie stosuje się względem dzieci/uczniów posiadających jakiegokolwiek orzeczenie z publicznej poradni psychologiczno – pedagogicznej – im przysługuje bardzo podobna forma wsparcia, lecz przyznawana na podstawie zapisu w ww. orzeczeniach, a polegająca na organizowaniu wybranych zajęć poza grupą przedszkolną i klasą indywidualnie lub w grupie do pięciu osób (co można sfinansować z przypadającej na każdego ucznia posiadającego orzeczenie tzw. zwiększonej subwencji oświatowej).

Reasumując, pomoc psychologiczno – pedagogiczna może być realizowana w bardzo wielu formach. Należy jednak pamiętać, że nie tylko dzięki niej dziecko/uczeń jest wspierane przez przedszkole, szkołę i placówkę – istnieje jeszcze wiele innych sposobów, które, choć nie są zaliczane do ww. form pomocy, także umożliwiają pozytywne oddziaływania na rozwój dziecka/ucznia i przyczyniają się do usprawniania słabiej rozwijających się funkcji, uczą radzenia sobie z nauką szkolną, pozwalają rozwijać zainteresowania, przygotowują do samodzielności w dorosłym życiu, a są nimi: zajęcia rewalidacyjne i socjoterapeutyczne, zajęcia z gimnastyki korekcyjnej, możliwość zwolnienia ucznia z nauki drugiego języka obcego/nowożytnego, dostosowywanie wymagań edukacyjnych do jego potrzeb,

umożliwienie uczęszczania na zajęcia pozalekcyjne, w tym na tzw. kółka zainteresowań, obejmowanie pomocą w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju oraz obejmowanie kształceniem specjalnym i/lub indywidualnym nauczaniem.

Opracowanie:
Monika Gołubiew – Konieczna
PPP Nr 7 Gdańsk